

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cultura
Oficina d'Estudis i Recursos Culturals

LA COOPERACIÓ MUNICIPAL EN MATÈRIA DE CULTURA: REALITATS I PERSPECTIVES EN L'ÀMBIT DELS MUNICIPIS PETITS

Jornada de treball: L'acció cultural als petits municipis
Centre d'Estudis i Recursos Cultural
Diputació de Barcelona
Barcelona, 11 de desembre de 2004

Document de treball realitzat per Santi Martínez i Illa dels Serveis Tècnics de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals. Diputació de Barcelona

Desembre de 2.004

La cooperació intermunicipal en matèria de cultura: realitats i perspectives

Els arguments i el marc legislatiu

La cooperació entre municipis ha estat, és, i probablement serà un tema recurrent en el debat polític-territorial del nostre país, i no sols al nostre país¹. Una qüestió que neix de la percepció objectiva, la necessitat, o fins i tot, de l'exigència preceptiva que plantegen aspectes com ara la manca de recursos per part dels municipis petits: hi ha la convicció que determinats serveis en àrees de baixa densitat demogràfica només es poden oferir si els comparteixen diversos municipis.

A hores d'ara resulta difícil posar en dubte els **arguments** que empenyerien els municipis, i molt especialment els de menor dimensió a establir estratègies de cooperació cultural. Entre aquests arguments es podrien esmentar:

- assegurar una millor coherència entre l'organització de l'oferta cultural i el seu finançament i les pràctiques culturals de la població
- repartir les càrregues i els recursos per garantir a les funcions culturals d'interès compartit un nivell qualitatiu i una atracció nova
- concebre i gestionar nous projectes
- afavorir l'emergència d'estratègies culturals territorials i de dispositius d'assessorament de projectes culturals innovadors, iniciats preferentment per joves.
- Fer possible un millor repartiment territorial de les funcions de centralitat cultural i el desenvolupament de les funcions de les institucions i serveis públics en benefici del conjunt de la població de l'espai comunitari

Cal tenir en compte que la cooperació intermunicipal en cultura no és en cap cas preceptiva, i que per tant, la col·laboració sorgeix de la **voluntat dels responsables municipals** amb la perspectiva d'assolir fites que no els seria factible des d'una posició individual, de prestar **més i millors programes i serveis** culturals a la ciutadania.

El marc legal vigent (la Llei municipal i de regim local de 1987) preveu poder donar resposta a aquests requeriments objectius, posant a l'abast dels municipis diversos mecanismes per afavorir aquesta col·laboració. Els consorcis i les mancomunitats de municipis han estat tradicionalment els instruments que ho han possibilitat, però el balanç que es pot fer de la seva materialització en la generació efectiva de processos de cooperació municipal en l'àmbit cultural és força discret. Les xifres resulten més que il·lustratives en aquest sentit: així, pel que fa a les mancomunitats de municipis, de les més de vuitanta que estan constituïdes en l'actualitat a la província de Barcelona, es podrien comptar amb els dits de mitja ma les que estableixen la cooperació cultural com finalitat principal de l'ens².

Sembla doncs que amb la cooperació municipal es repeteix aquella circumstància tant freqüent en l'esfera pública: allò que sobre el paper podria semblar el procés més lògic i natural, a la pràctica s'hi conjuren innumbrables dificultats per obstaculitzar-ho. Cal tenir

¹ El debat sobre la cooperació intermunicipal, i sobre la cooperació cultural en especial, ha estat especialment viu a França, on l'existència d'una mapa municipal fragmentadíssim (més de 35.000 municipis) ha fet que s'hagués d'abordar aquesta qüestió de forma peremptòria.

² Generalitat de Catalunya. Base de dades del Sial

present que per més que pesi la **bondat del concepte**, promoure i, sobretot, mantenir i sostenir iniciatives de cooperació municipal pot resultar més difícil del que a priori pugui semblar.

Les **dificultats** poden respondre a les més diverses causes, però entre aquestes se'n poden remarcar dues de ben notòries: d'una banda, la **naturalesa del procés administratiu** que les emmarca, i d'altra banda, el fet que la cooperació cultural entre municipis s'ha d'establir no sobre la necessitat d'una prestació de serveis obligada sinó sobre la **base de la voluntat i de l'acord** per generar projectes per als quals resulta imprescindible **arribar a uns consensos** no sempre fàcils d'assolir.

Així doncs, i seguint l'anàlisi precedent, entre les causes que més han pogut condicionat la dinàmica de cooperació s'ha d'esmentar les derivades de la naturalesa del propi procés administratiu per a la constitució i gestió dels ens intermunicipals. Constituir i gestionar una mancomunitat de municipis no és un procés simple, i la seva dinàmica de funcionament és poc flexible. Aquestes aspectes que poden haver tingut un efecte disuassori més o menys general, són especialment rellevants per als petits municipis, que amb uns recursos operatius molt limitats es poden veure desbordats per la complexitat o la rigidesa dels procediments.

Per intentar donar resposta a aquestes limitacions, l'any 2002 es van introduir una sèrie de reformes en l'esmentada Llei Municipal d'un abast considerable, entre les quals un conjunt de disposicions molt importants adreçades a facilitar els mecanismes de cooperació intermunicipal. D'una banda es van introduir modificacions en la normativa sobre mancomunitats, i d'altra banda es va crear una nova fórmula legal: **les comunitats de municipis, adreçada específicament als municipis petits i mitjans**. En ambdós casos, es pretén simplificar els processos i flexibilitzar els requeriments per facilitar la constitució i el funcionament dels ens de cooperació intermunicipal.

El preàmbul de la llei estableix de forma clara i pregona la voluntat del legislador d'afavorir la cooperació intermunicipal:

La llei fa una nova regulació de les mancomunitats de municipis als efectes de flexibilitzar i facilitar-ne la constitució i el funcionament, amb la finalitat última de promoure l'agrupació de municipis per a prestar serveis en comú.

Amb l'objectiu reiterat de dotar de més eines els municipis, sobretot els petits i mitjans, i per a facilitar-los la gestió i l'execució de tasques comunes, es crea la figura de les comunitats de municipis, enteses com unes agrupacions sense personalitat jurídica, els acords de les quals vinculen tots els municipis agrupats. La llei estableix un sistema àgil i senzill tant per a la constitució com per al funcionament d'aquestes comunitats, de manera que el fet de crear-ne no comporti obstacles innecessaris per a exercir en comú la funció de què es tracti. Així mateix, es mantenen totes les garanties davant tercers en establir que tots i cadascun dels municipis agrupats responen dels acords de la comunitat. La present llei té la voluntat decidida, i en aquest sentit ho encomanen al Govern, de fomentar la constitució de les mancomunitats i les comunitats de municipis, per a la qual cosa estableix que el Fons de cooperació local de Catalunya reservi un percentatge de la participació dels municipis en els ingressos de la Generalitat, a distribuir entre mancomunitats i comunitats de municipis. Així mateix, estableix que el Pla d'inversions locals de Catalunya ha de prioritzar els projectes presentats per les esmentades agrupacions de municipis. (DOGC 3678 –16.7.2002)

Les noves fórmules de cooperació, i molt especialment la de les comunitats de municipis, sembla que estaven cridades a jugar un paper rellevant i efectiu per a activar la intermunicipalitat en el marc dels petits municipis, i encara més específicament en l'àmbit de

la cultura. Val la pena reflectir l'opinió expressada per Oriol Nel·lo, ponent de la llei, sobre la qüestió:

La fórmula puede servir para multitud de funciones, desde la gestión conjunta de una guardería hasta la promoción económica. Para entendernos, si Riudoms, Reus, Santa Coloma de Cervelló, La Pobla de Lillet y Barcelona quisieran agruparse para crear una Comunidad de Municipios Gaudí para la promoción cultural y turística, nadie podría impedirselo. Más aún, tendrían derecho a solicitar financiación de la Generalitat.

La reforma tiene limitaciones notables; sin embargo, el avance conseguido es interesante: introduce un cierto principio, positivo, de competencia interadministrativa y permite dar respuesta fácil, ágil, sólida y flexible a los problemas de representatividad y eficiencia que la cooperación supramunicipal plantea. Y lo hace sin crear una administración más, ni añadir un solo funcionario, sino utilizando mejor y de manera más racional los recursos existentes.³

Sobre el paper, l'escenari que s'obria amb aquestes fórmules de cooperació municipal, pel que fa a l'àmbit de la cultura, es presentava com una oportunitat per repensar l'acció cultural territorial, d'intensificar el debat sobre les xarxes, de posar sobre la taula les velles i noves dificultats, els vells i nous reptes i encarar-los convenientment.

Però malgrat les expectatives que es podien haver generat amb aquests canvis, la situació no sembla haver variat de forma substancial. Tot i que el període transcorregut des d'aquesta reforma és clarament insuficient per realitzar un balanç, a hores d'ara, i almenys pel que fa a la cultura, no s'ha detectat cap nova formalització d'entitat intermunicipal des de l'entrada en vigor d'aquest nou marc legislatiu.

La constatació d'aquest fet no contribueix a esvair els dubtes sobre la idoneïtat o pertinença d'aquestes fórmules com a instruments vàlids de foment de la cooperació cultural entre municipis. De fet, el nou marc legislatiu vol insistir en la necessitat de **facilitar els processos** més que els instruments de col·laboració, amb la convicció que el que cal és promoure i facilitar al màxim la relació entre els ajuntaments, el que incorpora una certa **lògica de xarxa**, però potser encara *ha fet curt* per encertar una fórmula idònia per a la cooperació cultural entre municipis de dimensions petites. És a dir, que la lògica de **la cooperació cultural reclama molt probablement estructures encara més bàsiques i flexibles**, que s'adaptin millor a la dimensió i les característiques dels projectes culturals factibles de generar dinàmiques compartides entre aquest tipus de municipis.⁴

I això ens situa en la segona de les claus d'anàlisi avançades: per col·laborar en projectes culturals compartits cal comptar amb les dosis imprescindibles de **voluntat** per tirar-ho endavant i **consens per assolir-ho**, i això és especialment rellevant quan hi ha per entremig la presència d'equipaments. De cara a poder realitzar una política d'equipaments compartits, és necessari assolir el consens sobre diverses qüestions entre els municipis involucrats: consens sobre la ubicació de l'equipament, consens en el model de gestió i la "quota de poder" de cada municipi, i finalment, en el model de finançament.

Sobre la primera qüestió, l'emplaçament de l'equipament, objectivament hi ha poderoses raons que tendrien a dificultar el consens, atès que el municipi receptor de l'equipament central pot sortir molt beneficiat per impactes i externalitats positives de les que no poden participar en la mateixa proporció la resta de municipis participants en el projecte. Això

³ *El País* 9-7-2002. Vegeu també reflexions del mateix autor sobre aquesta qüestió a: *Lletres de batalla : política i territori a Catalunya*, Lleida : Pagès Editors, 2003

⁴ Vegeu una valoració crítica dels canvis introduïts en la Llei Municipal a Josep Mir i Bagó (2003) "Valoració de les últimes modificacions a la Llei Municipal i de Règim Local a Catalunya", *El Clip* num. 19, Institut d'Estudis Autònoms, Generalitat de Catalunya. www.upf.es/dret/adm/obsei/lib/pdf/clip_19_ca.pdf

propicia que la resta de municipis puguin tenir dificultats per contemplar aquesta infraestructura com a pròpia, i més quan estem parlant d'equipaments culturals que sovint responen a una lògica en que el factor simbòlic pot pesar molt més que l'instrumental i utilitari. Però com es veurà més endavant, i malgrat aquest component simbòlic, la resta de municipis pot obtenir altres beneficis que justifiquen la seva participació en els projectes compartits.

A banda d'aquest complex consens sobre la ubicació, cal també assolir el consens en el model de gestió i la "quota de poder" de cada municipi, i en el model de finançament. Sobre aquests punts, i depenent de l'equipament, és convenient tenir en compte el cost de desplaçaments dels usuaris no residents en el municipi d'ubicació de l'equipament així com equilibrar la quota de finançament entre usuaris potencials de cada municipi -la seva població total- i usuaris reals.

Projectes de cooperació municipal: la realitat i els límits

Malgrat les dificultats esmentades, un primer cop d'ull a la realitat municipal de Catalunya ens indica que ara i aquí **no manquen experiències de cooperació intermunicipal en projectes i programes culturals** promoguts per **petits municipis** o en els que aquests hi juguen un fort protagonisme.

Per tant sembla clar que els **beneficis objectius** del concepte de cooperació i la **voluntat del món municipal** per tirar endavant projectes compartits en benefici de les poblacions respectives se sobreposa als obstacles que es pugin presentar.

A continuació es presenta un recull d'experiències de cooperació cultural que s'estan desenvolupant en l'actualitat a Catalunya i que compten amb la participació de petits municipis. Les experiències de cooperació intermunicipal en matèria de cultura no s'esgoten ni de bon tros en les iniciatives que segueixen, ans al contrari el llistat presentat es podria enriquir amb projectes molt interessants que estan funcionant actualment. En tot cas l'elecció s'ha produït atenent a **tres criteris bàsics** com són:

- El **protagonisme dels petits municipis** en la gestació i manteniment dels projectes.
- El **pes** d'aquests municipis en el conjunt de les iniciatives
- El seu component de **relació horitzontal** entre els propis municipis participants.

La següent relació descriu les iniciatives seleccionades amb indicació de la fórmula de cooperació així com d'altres variables que poden resultar útils per a la seva anàlisi⁵.

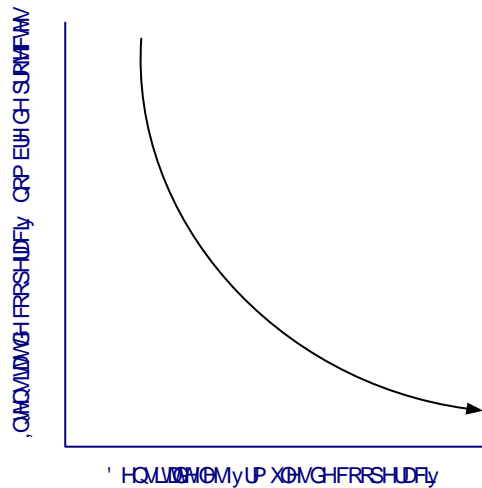
5 Podeu veure a l'annex informació complementària de cadascun dels casos.

INICIATIVA DE COOPERACIÓ	FÓRMULA DE COOPERACIÓ	PROJECTE/ PROGRAMA	SECTORS	MUNICI PIS	POBLACIÓ	ANY CONSTITUCIÓ	ENS/AGENT PROMOTOR
SOLC, música i tradició al Lluçanès	ACORD	DIFUSIÓ MUSICAL I ALTRES ACTIVITATS DE CULTURA TRADICIONAL	PATRIMONI CULTURAL MÚSICA	10	MAX: 2.704 MÍNIM: 154 TOTAL: 7.246	1.993	ASSOCIACIÓ
ECOMUSEU DE LES VALLS D'ÀNEU	CONSORCI	DIFUSIÓ I INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI	PATRIMONI CULTURAL	4	MAX: 611 MÍNIM: 270 TOTAL: 1.528	1.994	AJUNTAMENT ESTERRI D'ÀNEU
MUSEU DE LA TORNERIA DE LA VALL DEL GES	CONSORCI	DIFUSIÓ I INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI	PATRIMONI CULTURAL	3	MAX: 12.543 MÍNIM: 1.869 TOTAL: 16.643	1.996(*)	AJUNTAMENT DE TORELLÓ
BALLA BISAURA, cycle itinerant de Música Tradicional	ACORD	DIFUSIÓ CULTURAL	MÚSICA I DANSA TRADICIONAL	5	MAX: 1.963 MÍNIM:171 TOTAL: 3.367	1.996	ASSOCIACIÓ
PRIMAVERA DE LES ARTS	CONVENI	DIFUSIÓ ARTÍSTICA	MÚSICA I ARTS ESCÈNIQUES	9	MAX: 13.431 MÍNIM:995 TOTAL: 54.684	2.000	AJUNTAMENT D'ARENYS DE MUNT
ECOMUSEU DEL MOIANÈS	CONSORCI	DIFUSIÓ I INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI	PATRIMONI CULTURAL	10	MAX: 7.318 MÍNIM:1.699 TOTAL: 9.017	2.001	
TORDERADES	CONVENI	DIFUSIÓ ARTÍSTICA	MÚSICA I ARTS ESCÈNIQUES	2	MAX: 7.318 MÍNIM:1.699 TOTAL: 9.017	2.003	AJUNTAMENT SANTA MARIA PALAUTORDERA
GAIA FOLK	ACORD	DIFUSIÓ MUSICAL I ALTRES ACTIVITATS DE CULTURA TRADICIONAL	PATRIMONI CULTURAL MÚSICA	2	MAX: 12.113 MÍNIM:1.135 TOTAL: 13.248	2003	ASSOCIACIÓ

(*) Inici del projecte, constituït el Consorci el 2.001

Una primera anàlisi d'aquest llistat permet establir alguns elements d'interpretació i delimitar tendències de funcionament.

- Es constata en primer terme una certa **dinàmica ascendent i acumulativa** d'aquest tipus d'experiències. És a dir que sense poder parlar d'un creixement a ritme intens i sostingut sí que es confirma un creixement lleu però consolidat, atès que totes les experiències iniciades s'han mantingut fins enguany i, en canvi, no tenim constància d'experiències abandonades o finalitzades.
- Tot i així, es tracta de **xifres encara relativament modestes** i també es cert que hi ha un **predomini de les fórmules més bàsiques, o menys "pesants" de cooperació**. Sobre aquest punt, en primer lloc es constata l'absència d'organismes de cooperació basats en estructures més "fortes" com són les mancomunitats de municipis així com la manca de penetració de la nova fórmula de comunitats de municipis (veure gràfic adjunt).

- Per tant, la **fórmula més estructurada i pesant de col·laboració és la dels consorcis**. Aquesta fórmula com és sabut, permet la participació d'institucions públiques de nivell supramunicipal, així com d'altres organitzacions públiques (universitats) o privades (associacions, empreses). Això pot suposar un factor diferencial de pes respecte les fórmules de cooperació com les mancomunitats o comunitats que han d'estar formades exclusivament per municipis. Aquest factor pot acabar sent determinant per a l'àmbit dels municipis petits ja que la inclusió d'aquests agents els aporta un nivell de cobertura que probablement resultaria més difícil de vehicular amb les fórmules precedents, i els permet modular el seu nivell d'implicació amb el desenvolupament dels projectes.
- **El consorci és la fórmula de cooperació més habitual en projectes relacionats amb el patrimoni** (museus, ecomuseus). Val a dir que en alguns casos (Moianès, Lluçanès) l'objecte d'actuació dels consorcis depassa l'àmbit cultural i abraça des de la promoció turística fins a les polítiques d'ocupació. Però també és cert que la imbricació d'aquests àmbits amb la cultura és com més va més elevat⁶.

⁶ Estem pensant en productes turístics com rutes o itineraris on el component cultural en un sentit ampli – és a dir, des del patrimoni arquitectònic a la gastronomia- és fonamental.

- Pel que fa als projectes relacionats amb la **difusió cultural i artística**, la tendència apunta cap a **fórmules molt flexibles de col·laboració**, que van des dels **convenis formals** fins a **simples acords** de col·laboració que no impliquen cap de les fórmules legalment establertes, i que per tant tenen una vigència puntual que en tot cas es va renovant de forma tàcita en les successives edicions dels projectes. L'objecte més habitual d'aquest tipus de col·laboració són programacions artístiques com ara festivals o cicles estacionals. A diferència dels exemples precedents, aquests projectes no exigeixen estructures estables tant pel que fa als equipaments com als recursos tècnics i humans, de forma que un acord de col·laboració per a compartir temporalment els recursos i les despeses que generen les programacions resulta suficient.
- Val la pena fixar-se també en l'**agent o organisme promotor** o impulsor del projecte i de la seva gestió. D'una banda es produeix un fort pes de les **iniciatives de cooperació sorgides del sector cívic** quan els projectes vinculen de forma preferent o exclusiva a **petits municipis**, i en canvi **els projectes d'iniciativa municipal ha estat promoguts pels municipis de major dimensió**.
- Aquesta dada referma alguns aspectes claus ja esmentats prèviament. D'una banda **confirma les dificultats estructurals que tenen els municipis petits per promoure projectes culturals d'una certa volada**, i d'aquí la seva dependència d'altres actors ja sigui dins el propi municipi –agents cívics- o d'altres municipis. D'altra banda, el **paper de “locomotora” que poden jugar els municipis de major dimensió** en la promoció dels projectes de cooperació no deixa de resultar lògica, atès que poden aportar uns recursos imprescindibles per als projectes i obtenir al seu torn, suport i aportació de massa crítica per part dels petits, de forma que sembla dibuixar-se una **simbiosi pròpia de les relacions en xarxa**.
- Abundant sobre aquest punt, la **manca de capacitat dels petits municipis** tant en termes operatius com econòmics per promoure nous projectes, fa que la **cooperació en termes horitzontals** –entre municipis- així com la **col·laboració d'institucions locals de segon nivell –o d'àmbit nacional-** resulti determinant. La cooperació permet sobre el paper poder assolir uns objectius o participar d'unes accions que no serien assolibles de forma individual, però aquesta col·laboració requereix com a punt de partida unes aportacions –inversions- que rarament són a l'abast dels petits municipis, i és aquest punt on el paper de les administracions de rang superior resulta clau.

Altres fórmules i conceptes de cooperació municipal

No voldríem tancar aquesta aportació sense fer referència a **altres iniciatives** i projectes culturals compartits que involucren i compten amb la participació més o menys intensa de municipis catalans.

En primer lloc cal fer menció a projectes culturals en xarxa protagonitzats per **municipis de major dimensió**. En aquest apartat cal esmentar en primer terme la **Xarxa Transversal**, promoguda des de l'Ajuntament de Lleida i que agrupa actualment un nombre important de ciutats grans i mitjanes de Catalunya i a la que s'ha incorporat recentment la ciutat de Perpinyà a la Catalunya Nord⁷.

Sense moure'ns d'aquest mateix grup de municipis, cal esmentar projectes compartits entre dos o més municipis com seria el cas del **Festival Trapezi** promogut pels ajuntaments de Reus i Vilanova i la Geltrú.

Esmentar també el que hom podria qualificar com "**programacions expandides**". Amb aquesta denominació voldríem, si se'ns permet, incloure propostes bàsicament amb format de **festivals** o cicles de programació de diferent dimensió que a partir d'un municipi inicial s'han expandit territorialment arribant a altres municipis amb diferents fórmules de cooperació i nivells d'implicació municipal. En aquest apartat s'hi podrien encabir propostes de molt diferent format com ara el **Festival de Trobadors i Joglars del Vallès Oriental**⁸, el **Festival Guillem de Berguedà**⁹, el **festival de Música de la Catalunya Central** associat a l'Acadèmia Internacional de Música de Solsona¹⁰, el **Festival de Música dels Pirineus**¹¹, i el cicle Patac al Ripollès, i a una altra escala, el **Festival de Cant Coral de la Catalunya Centre**¹².

També s'haurien de contemplar algunes iniciatives amb format comarcal, però que han estat promogudes i pilotades des del món local, com seria el cas del Festival de Música del Maresme¹³.

Tampoc voldríem deixar d'esmentar altres projectes com les **rutes** -Ruta del Císter, Camí dels Bons Homes, etc.- o **xarxes temàtiques** -Parc Fluvial del Llobregat- que

⁷ La Xarxa Transversal es va constituir el 2001 i enguany en formen part els ajuntaments de Lleida, Reus, Mataró, Granollers, Vic, Tortosa, Olot, La Seu d'Urgell, Girona, Figueres, Vilanova i la Geltrú, Manresa i Perpinyà. Estan pendents d'incorporació Sant Cugat del Vallès i Igualada. (<http://www.revistatransversal.com/>)

⁸ Aquest festival es va iniciar a la ciutat de Granollers promogut per l'Ajuntament, per expandir-se posteriorment i agafar una dimensió comarcal. En l'edició de 2004 hi han participat els municipis de Granollers, Cardedeu, Canovelles, Vallromanes, La Roca del Vallès, Les Franqueses del Vallès, Lliçà d'Amunt, Mollet del Vallès, Montmeló, Parets del Vallès, Sant Celoni, Sant Feliu de Codines, Sant Esteve de Palautordera i Santa Maria de Palautordera. <http://www.trobadorsijoglars.com/>

⁹ El Festival Guillem de Berguedà es va iniciar a Berga promogut pel Centre d'Estudis Musicals l'Espill d'aquesta ciutat amb col·laboració amb l'Ajuntament de Berga. En successives edicions hi ha participat diversos municipis de la comarca, en la darrera van ser concretament Bagà, Berga, Castellar de N'Hug, la Pobla de Lillet i Olvan.

¹⁰ En la darrera edició s'han celebrat actes associats al festival a diferents municipis del Solsonès com Guixers, La Coma, Oliu, Solsona, Navès, Sant Llorenç de Morunys i Riner. <http://www.aimsnet.org/>

¹¹ Enguany s'ha celebrat la desena edició d'aquest festival que s'ha desenvolupat a localitats de l'Alta Ribagorça i era Val d'Aran. http://www.juanpedrocarrero.com/JPCIM/festival_pirineuscat.htm

¹² Promogut per la Polifònica de Puig-reig, inicialment se celebrava únicament en aquest municipi, però posteriorment es va incorporar el de Sant Vicenç de Castellet. Compta amb la col·laboració dels respectius ajuntaments i enguany ha celebrat la 25 edició. <http://www.polifonica.net>

¹³ Aquest festival el promou l'Ajuntament de Premià de Dalt a través d'un patronat, i cada edició ofereix la possibilitat de participar en la seva programació a la resta de municipis de la comarca. En la darrera edició de 2004, hi van participar un total de 10 municipis.

tot i que estan relligats amb una finalitat instrumental bàsica **d'explotació turística**, el seu **component cultural**, i més específicament patrimonial és del tot **determinant**.

Cal fer també un incís i esment apart d'un cas molt interessant en el àmbit de l'educació artística com és el de **l'Escola de Música del Gironès**. Aquest projecte de cooperació cultural no s'ha inclòs entre les iniciatives seleccionades perquè en estar promogut i sostingut des del Consell Comarcal del Gironès no es pot considerar en propietat un projecte de cooperació horitzontal entre municipis, però constitueix un referent com a experiència de cooperació municipal en formació artística¹⁴.

En aquest sentit, el paper de la institució comarcal l'equipararia en certa mesura, encara que a una altra escala amb altres projectes de cooperació municipal en que una institució de segon nivell actua com a "**paraigües de la xarxa**" com seria el cas de la **Diputació de Barcelona** amb les **xarxes** de biblioteques, museus locals i arxius, i difusió artística municipal.

Per continuar parlant-ne (a mode de conclusions)

Les experiències de cooperació intermunicipal en projectes culturals que actualment hi ha en marxa a Catalunya posen de relleu que els municipis, i molt especialment, **els municipis petits entenen positivament la cooperació** intermunicipal en cultura.

En aquest sentit cal recordar que la cooperació intermunicipal en cultura no és en cap cas preceptiva, i que per tant, la col·laboració sorgeix de la **voluntat dels responsables municipals** amb la perspectiva de prestar **més i millors programes i serveis** culturals a la ciutadania.

La participació en projectes compartits suposa a priori uns **beneficis** tant de caire instrumental com relacional, però això no pot fer perdre de vista que cooperar també comporta **dificultats**, que són especialment agudes per als petits municipis. Aquestes dificultats es poden deure tant a aspectes administratius i organitzacionals com econòmics i instrumentals.

Pel que fa al factor administratiu, **el marc legislatiu actual**, especialment des de la darrera modificació de la Llei Municipal pretén facilitar al màxim l'establiment d'iniciatives compartides. Però a tenor de les observacions realitzades, sembla que de moment les noves fórmules no han arrelat encara entre els petits municipis. Aquests fins al moment han optat per dotar-se de fórmules de cooperació "lleugeres" – convenis, acords formals- atenent a la pròpia a natura i dimensió dels projectes culturals empresos. Caldria valorar si aquestes fórmules ja són les més idònies, ateses les característiques dels projectes de cooperació entre petits municipis, o per contra si aquests poden obtenir avantatges acollint-se a les noves fórmules com la de les comunitats de municipis.

¹⁴ Els ajuntaments faciliten els espais (normalment escoles de primària) i els equipaments tècnics, el Consell Comarcal aporta els "serveis centrals" i les despeses de personal docent, i rep la subvenció de la Generalitat en els termes que aquesta s'atorga a les escoles municipals. Les classes es fan a cadascuna de les localitats i els professors itineren en els diversos centres: Bescanó, Bordils, Cassà de la Selva, Celrà, Cervià de Ter, Fornells, Llagostera, Sant Julià de Ramis-Medinyà, Quart, Sant Jordi Desvalls, Salt i Vilablareix. <http://www.girones.org/ccg/default.asp?Menu=06>

Pel que fa als obstacles econòmics i instrumentals, el plantejament de qualsevol projecte comporta la disposició d'uns recursos que rarament estan a disposició dels petits municipis, de forma que la participació de municipis de major dimensió en els projectes i el **suport –específic i explícit- de les administracions de nivell superior** – i d'altres organismes públics o privats - pot resultar fonamental.